

Overdenking 17 maart 2024, vijfde zondag in de veertigdagen, Judica, Grote Kerk

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Jeremia is de profeet die heel vaak het oordeel aanzegt en daar ook zelf zeer onder geleden heeft,
die ook veel van zijn omgeving te lijden had, tot doodsdreigingen aan toe.

Een enorm impopulaire stoorzender, dus, een lastpak.

Maar zijn woorden zijn niet allemaal onheilsaanzeggingen, hij spreekt ook woorden van hoop en vertrouwen, van belofte, herstel en heil.

Van die woorden hebben we een klein stukje gelezen.
Het gaat in hoofdstuk 31 en 32, over het herstel van Israël,
van het land, het volk en het geloof.

Mooie woorden zijn het, over een vernieuwd verbond.
Natuurlijk niet een nieuw verbond in plaats van het oude, want het verbond van God met zijn volk was al eeuwig.
Het gaat om verbondsvernieuwing.

De inhoud blijft immers hetzelfde: de trouw van God en Israël aan elkaar,
de Tora als leefregels om toe te passen,
het leren kennen van God en van zijn geboden.

De joodse commentaren zijn heel mooi. Zal ik er eentje doen? Moet je horen:
Uit een prekenbundel van Rab Kahana: “In deze wereld heb Ik de Tora gegeven
en individuen studeren hard, maar in de komende wereld zal Ik zelf Israël
onderwijzen. Zij zullen studeren en het niet vergeten”.

Nu kun je Tora bestuderen en haar vergeten, of bestuderen en haar niet
toepassen.
Dan krijg je persoonlijk les van God en zul je dat onderwijs nooit meer vergeten
(toe te passen).
Een geweldig toekomstperspectief.

Dan gaat het over het volk Israël.

In de tijd dat Jeremia leefde, is er nog een andere profeet actief, de tweede
Jesaja. (Dat weet u misschien, het eerste deel van het boek van de profeet Jesaja

is door een andere profeet geschreven, in een andere tijd, in andere omstandigheden, dan het tweede deel.)

In hoofdstuk 56 bijvoorbeeld:

*6En de vreemdeling die zich met de HEER heeft verbonden
om Hem te dienen en zijn naam lief te hebben,
om dienaar van de HEER te zijn
– ieder die de sabbat in acht neemt en niet ontwijdt,
ieder die vasthoudt aan mijn verbond –,
7hem breng Ik naar mijn heilige berg,
hem schenk Ik vreugde in mijn huis van gebed;
zijn offers worden op mijn altaar aanvaard.
Mijn tempel zal heten Huis van gebed voor alle volken.
8Zo spreekt God, de HEER, die bijeenbrengt wie uit Israël
verdreven waren: Ik breng er nog meer bijeen dan al
bijeengebracht zijn.’ (56:1-3,6-8).*

Als een uitwerking van de belofte aan Abraham: In u zullen alle volken van de aarde gezegend worden.

Je ziet dat al een stukje waar worden in het gedeelte dat we uit het evangelie van Johannes lezen.

Er zijn Grieken naar Jeruzalem gekomen.

Zij willen graag Jezus zien. En dan niet zien in de betekenis van waarnemen, zo van: ‘ik ging naar de dierentuin om een giraf te zien’.

Nee, het woord dat Johannes gebruikt betekent zoiets van ‘schouwen, ingewijd worden in het hogere’. Ingewijd worden in zijn boodschap van heil en zegen.

Wat Jezus tegen hen zegt, moet hen verbaasd hebben.

Hij begint met: ‘De tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven. ²⁴Werkelijk, Ik verzeker u, als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft brengt hij veel vruchten voort.

Jezus vergelijkt zichzelf met zo’n graankorrel. Hij heeft zich van bij God in de aarde laten vallen.

Om ons menselijk bestaan te delen.

Dat moet die Grieken raar in de oren geklonken hebben. In de Griekse godenwereld bemoeien de goden zich niet zo met de mensen, hoogstens om ze dwars te zitten.

De God van Abraham, Izaäk en Jacob is een God die bij de mensen wil wonen, een God die met mensen mee op weg gaat, een God die (wereld)geschiedenis maakt. Een God die zich met de mensen verbindt. (Zie Jeremia.) Die zijn Tora in hun harten schrijft.

En er is nog iets met die graankorrel. Als hij niet in de aarde valt, blijft hij alleen. En dat is blijkbaar niet wat God wil.

De bedoeling is dat de korrel uiteen breekt in de aarde en vrucht draagt.

Die weg van de graankorrel, aardewaarts in plaats van hemelwaarts denken en leven, stelt Jezus ten voorbeeld aan de discipelen:

²⁵Wie zich aan zijn leven vastklampt, verliest het, maar wie in deze wereld zijn leven loslaat, behoudt het voor het eeuwige leven. ²⁶Wie Mij dient moet Mij volgen: waar Ik ben zal ook mijn dienaar zijn, en wie Mij dient zal door de Vader geëerd worden.

Als discipel verbind je je, net als Jezus, met de aarde en met alles wat daar is en gebeurt.

Je verbindt je met het onschuldige kind.

Je verbindt je met de arme, met de zondaar, met de schlemiel, en je deelt hun lot.

Als je leerlingen worden afgevoerd naar de vernietigingskampen, blijf je bij hen en laat je hen niet in de steek.

Een leerling geeft zichzelf aan God en aan de mensen die op zijn pad komen. Ruimhartig, vergevingsgezind, niet al te zeer met de eigen zaken en belangen bezig.

De vraag 'wat kan ik voor jou betekenen' is belangrijker dan de vraag 'wat kan jij voor mij betekenen'.

Want leven doe je samen.

En doe je dat niet, dan blijf uiteindelijk alleen over met jezelf. En dat is geen leven, maar dood.

Geen wonder dat de Heer zegt:

²⁷Nu slaat de angst Mij om het hart. Wat moet Ik zeggen? Vader, laat dit ogenblik aan Mij voorbijgaan? Maar hiervoor ben Ik juist gekomen. ²⁸Laat nu zien hoe groot uw naam is, Vader.'

Waarvoor is Hij gekomen?

Hij heeft de keuze gemaakt voor wat vergeefs lijkt te worden gedaan, de keuze voor wat tegen je belangen lijkt in te gaan. Een hoger doel dan alleen voor jezelf leven.

En Hij realiseert zich de consequenties.

De consequenties van het zijn van een graankorrel in de aarde, sterven om vrucht te dragen.

Maar die weg zal de grootheid van de Vader tonen.

Het zal Pesach, Pasen, worden, en Pesach betekent 'voorbijgaan', het voorbijgaan van de dood.

Niet als een niet meer verwacht happy end, maar eerder als een hoopvol nieuw begin.

Maar wie durft aan om zo te leven? Voor een vallende graankorrel is de oogst toch niet voor te stellen?

Adriaan Roland Holst dichtte, in het gedicht 'de Ploeger': 'ik zal de halmen niet meer zien, noch binden ooit de volle schoven, maar doe mij in de oogst geloven waarvoor ik dien.'

Geloven in het licht der wereld, het licht volgen, kinderen van het licht willen zijn in een duistere wereld.

Dat is navolging. Dat is een stukje van de komende wereld.

Dat is niet tevergeefs, want dat is altijd vallen in Gods hand.

Geloof dit evangelie en leef in vrede.

Amen.